

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

BDP

Sayı: 256
Tarih: 02.03.2010

13014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Sadullah ERGİN** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 2.03.2010

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

Abdullah Öcalan 1999 yılından bu yana İmrallı Tek Kişilik Kapalı Cezaevinde, 13 metrekareyi geçmeyecek bir oda koşullarında, tek başına tutulmaktaydı. Son olarak 17 Kasım 2009 tarihinde yeni inşa edilen İmrallı F Tipi Cezaevine aktarıldığı bilgisi basın ve kamuoyuna yansımıştır. Yeni aktarıldığı oda koşullarının, önceki koşullardan daha olumsuz şartlar taşıdığı, yansıyan ve bilinen diğer bir husustur. Türk infaz hukuku sisteminde F Tipi cezaevlerindeki tecrit uygulamaları ciddi hak ihlalleri doğurmuştur. İmrallı Cezaevi ise, bu infaz sisteminin içinde özerk bir ada olarak, çok daha ciddi ihlallerin merkezi haline gelmiştir. Mevcut F Tipi cezaevi koşullarının dahi uygulanmadığı keyfi bir infaz ve cezaevi sistemi olarak somutlaşmıştır. İmrallı Cezaevi koşulları konusunda öne çıkan bazı ayrımcı uygulamalar Abdullah Öcalan'ın avukatları tarafından şöyle ifade edilmektedir:

A-) Abdullah Öcalan "Ağırlaştırılmış müebbet hapis" cezasının infazı gerekçesiyle İmrallı Cezaevinde tutulmaktadır. On yılı aşkın bir süredir Türkiye'de tek başına ve CPT'nin de tespit ettiği gibi "sosyal ve duyuşal tecrit" altında tutulan tek mahpustur. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun (CGTİK) m. 25/c bendi gereğince ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlülerinin aynı cezaevinde kalan hükümlülerle temasta bulunma hakkı vardır. Ancak İmrallı Cezaevine 10 yıl süreyle başka hiçbir mahpusu götürmemek suretiyle bu hak fiili olarak ortadan kaldırılmıştır. Aynı maddeden diğer cezaevlerinde hükümlü olarak bulunan mahpusların tamamı ise, bu süre içinde, aynı ünitelerde kalan hükümlülerle görüştürülmüşlerdir. F tipi cezaevlerinde ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri tek kişilik hücrelerde kalmış, ancak gün içinde 5 saate varan sürelerle 3 mahpus aynı havalandırmaya çıkarılmıştır.

17 Kasım 2009 tarihi itibarıyla İmrallı Cezaevine 5 mahpus nakledilmiştir. 15 Aralık 2009 tarihinden itibaren ise Abdullah Öcalan ve diğer mahpuslar haftada bir gün ve bir saatle sınırlı olmak üzere görüştürülmüşlerdir. Diğer F Tipi cezaevlerinde ağırlaştırılmış müebbet cezası hükümlüsü 3 mahpus gün içinde ortak havalandırmaya çıkarılırken, İmrallı F Tipi Cezaevinin mimarisi farklı dizayn edilerek, her mahpusa ancak tek başına çıkabileceği lokal havalandırma yapılmıştır. Bu şekilde diğer F tiplerinden farklı olarak İmrallı'daki diğer mahpuslar gün içinde kimseyle görüşmemektedir. Bu durumun ayrımcı ve özerk bir uygulama olduğu açıktır.

Ayrıca diğer F tipi cezaevlerinde mahpuslara tanınan diğer bir hak ise haftalık 10 saatlik sohbet hakkıdır. Bu hak doğrultusunda farklı odalarda kalmakta olan 9-10 mahpus haftada 10 saatlik sürelerle bir araya getirilmektedir. İmralı F Tipi Cezaevinde ise bu hak, yine ayrımcı bir uygulama olarak haftada bir saat olarak uygulanmaktadır. Ayrıca bir saatlik sohbet hakkının kullanımı da fiili uygulamalarla 50 dakikaya düşürülmüş, sohbet esnasında önde ve arkada sürekli bekleyen dört infaz koruma memurunun varlığı da taciz edici bir hal aldığı belirtilmektedir. Bu ayrımcı uygulama nedeniyle Ocak 2010 içerisinde Abdullah Öcalan ve diğer beş mahpus iki hafta süreyle sohbet hakkını kullanmayarak protesto ettikleri kamuoyuna da yansımıştır.

B-) Mahpusların TV yayınlarını izleme hakkı günlük yaşam haklarından olup CGTİK m 67 ile düzenlenmiştir. İlgili kanun hükmü doğrultusunda Türkiye'deki tüm mahpuslara oda/koğuşlarında TV bulundurma-izleme hakkı tanınmıştır, İmralı Cezaevi hariç. Cezaevi'ne nakledildiği günden bu yana tüm başvurulara ve CPT'nin de bu yönlü somut tavsiyesine karşın, kendisine TV verilmemiştir. Ayrımcı uygulama son derece somuttur. Diğer F tipi cezaevlerindeki tüm mahpuslara yaklaşık 20 kanallı birer TV edinme olanağı sunulmaktadır. İmralı'ya nakledilen diğer beş mahpusa da 5 kanallı (TRT kanalları) birer TV verilmiş ancak Abdullah Öcalan'ın TV başvurusu reddedilmiştir. Ret gerekçesi olarak; almış olduğu disiplin cezaları ve disiplin cezasından itibaren bir yıl süreyle "iyi halli" sayılamayacağı gösterilmektedir. Oysaki disiplin cezaları Türk infaz sisteminde 2005 sonrası yaygın bir uygulama olup, başka hiçbir örnekte disiplin cezası sonrası TV izleme hakkı elinden alınan mahpus örneğine rastlanmamaktadır.

C-) Mahpusların telefon ile haberleşme hakkı CGTİK m. 66'da düzenlenmiştir. Bu konuda da başvurulara ve CPT tavsiyelerine karşın, İmralı F Tipi Cezaevinde telefon hakkının kullanılmasına izin verilmemektedir. İmralı dışındaki tüm F tipi cezaevlerinde kullandırılan bu hakkın İmralı'da uygulanmaması da diğer bir "ayrımcılık yasağı" ihlalidir. Bu hakkın kullanım talebi de, TV izleme hakkında olduğu gibi, disiplin cezaları nedeniyle "iyi halli" olmama gerekçesine dayandırılmaktadır. Bu gerekçeyle telefon hakkının kullandırılmaması açısından da İmralı Cezaevi tek örnektir.

D-) CGTİK m. 83 gereğince mahpusun akrabaları dışında üç kişiyle haftada bir ziyaret edilebilme hakkı istisna ve kısıtlama içermeyen bir düzenleme olarak yer almakta, tüm cezaevlerinde istisnasız olarak uygulanmaktadır. Buna karşın İmralı Cezaevinde bu hakkın kullanması engellenmektedir.

Hakeza CGTİK m. 83/3 fıkrası ve Adalet Bakanlığı'nın "Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında" yönetmeliğin 5/c bendi gereğince tüm mahpusların ayda bir kez "**açık görüş**" yapma hakkı düzenlenmiştir. Bu da istisna içermeyen bir haktır. Bu hak doğrultusunda ayda iki ziyaret hakkı bulunan ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri ay içerisinde bir kapalı bir açık görüş yapmaktadır. Genel ve emredici hükme rağmen 10 yıl süreyle İmralı Cezaevinde hiçbir açık görüş yapılmamıştır.

Bir diğer hukuksuzluk da, İmralı'daki tüm vekil-müvekkil görüşmelerinin yasadışı olarak kayıt altına alınması uygulamasıdır. Görüşmeye katılan devlet görevlisi tarafından teyp kaydı olarak tutulan bu kayıtlar sonrasında avukatlara karşı açılan davalarda ve kendisine dönük disiplin cezası soruşturmalarında delil olarak kullanılmaktadır. CGTİK m.59/4 hükmü şöyledir:

“Avukat ve noterle görüşme hakkı

MADDE 59.

(4) (Değişik fıkra: 25/05/2005-5351 S.K./5.mad) Avukatların savunmaya ilişkin belgeleri, dosyaları ve müvekkilleri ile yaptıkları konuşmaların kayıtları incelemeye tâbi tutulamaz. Ancak, 5237 sayılı Kanunun 220 nci, İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü ve Beşinci Bölümlerinde yer alan suçlardan mahkûm olan hükümlülerin avukatları ile ilişkisi; konusu suç teşkil eden fiilleri işlediğine, infaz kurumunun güvenliğini tehlikeye düşürdüğüne, terör örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı haberleşmelerine aracılık ettiğine ilişkin bulgu veya belge elde edilmesi halinde, Cumhuriyet Başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla, bir görevli görüşmede hazır bulundurulabileceği gibi bu kişilerin avukatlarına verdiği veya avukatlarınca bu kişilere verilen belgeler infaz hâkimince incelenebilir. İnfaz hâkimi belgenin kısmen veya tamamen verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu karara karşı ilgililer, 4675 sayılı Kanuna göre itiraz edebilirler.”

Hükmün metninden anlaşıldığı üzere söz konusu kısıtlama sadece “bir görevlinin görüşmede hazır bulundurulabileceği” üzerinedir. Görevlinin görüşmeyi resmi kayıt altına almasına dair hiçbir hüküm bulunmadığı halde, uygulamadaki kayıt işlemi m. 59/4 hükmüne dayandırılmakla açıkça hukuk dışı bir uygulama sergilenmektedir.

E-) Avukat görüşmelerinin gizliliği ulusal ve uluslararası hukukta savunma hakkının en önemli ilkelerinden biri sayılmaktadır. Buna karşın İmralı Cezaevi söz konusu olduğunda böylesi kritik bir ilke de kolaylıkla ihlal edilebilmektedir. Bu durum AİHM karar ve CPT raporlarında da açıklıkla tespit edilmiştir. 2005 yılında Türkiye Hükümeti, kamuoyunca “Öcalan yasaları” olarak bilinen ve kişiye özel niteliği nedeniyle hukuka aykırı olan bir dizi yasal düzenleme yapmıştır. Bu düzenlemelerden biri olan CGTİK m. 59’a eklenen 4. fıkra hükmü, avukat-müvekkil görüşmelerinde üçüncü bir kişinin bulundurulması ve görüşme tutanaklarına el konulması hususunu içermektedir. Esasen istisna hüküm olarak düzenlenen bu kısıtlama hükmünün, uygulamada, tüm istisna hükümlerde olduğu gibi istisna en uygulanması gerekirken, Abdullah Öcalan’ın 2005 yılından bu yana yaptığı tüm avukat görüşmelerinde sürekli uygulanması çarpıcıdır. Her görüşmeye bir Adalet Bakanlığı görevlisi katılmakta ve görüşme boyunca avukatların tuttuğu notların tamamına el konulmaktadır. İlgili yasa hükmünün kişiye özel ve ayrımcı karakterinin önemli bir kanıtı da, bu uygulamanın İmralı dışındaki cezaevlerinde rastlanan bir örneğinin bulunmamasıdır.

F-) Türkiye’deki tüm cezaevlerinde mahpusların diledikleri kitabı yanlarında bulundurabilme hakları vardır. 2005 yılı öncesinde F tipi cezaevlerinde mahpusların yanlarında sadece üç kitap bulundurabileceklerine dair Adalet Bakanlığı genelgesi 2005 yılında yürürlüğe giren CGTİK ile hükümsüz kalmıştır. Bu doğrultuda tüm mahpusların odalarında diledikleri sayıda kitap bulundurmalarına izin verilirken, sadece İmralı Cezaevinde eski genelge hükmü uygulanmaya devam etmekte, odasında üçten fazla kitap bulundurmasına izin verilmemektedir. Üç kitap sınırlaması İmralı’da hayata geçirilen bir diğer ayrımcı uygulamadır.

1. İmralı Cezaevindeki koşulların ulusal ve uluslararası yasalara göre, kurulan F tipi cezaevlerine uygun olup olmadığını konusunda bir inceleme ya da araştırma yapılmış mıdır? Yapılmamışsa bu konuda özelde İmralı Cezaevi koşulları ve genelde F tipi cezaevi koşullarının incelenmesi ve sorunlarının açığa çıkarılması konusunda araştırma ve inceleme yapmayı düşünüyor musunuz?

2. İmralı "F" tipi Cezaevinde, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu'na göre havalandırma koşulları ile aynı cezaevinde kalan hükümlülerle temasta bulunma hakkı, TV yayınlarını izleme hakkı, sohbet hakkı, telefon ile haberleşme hakkı, üç kişiyle haftada bir ziyaret edilebilme hakkı ve "açık görüş" yapma hakkı uygulanmakta mıdır? Uygulanıyorsa uygulama koşulları nedir? Uygulanmıyorsa uygulanması konusunda Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?
3. İmralı Cezaevine özel uygulanan üç kitap sınırlaması ve kitapların denetime tabi tutulması hangi hukuki gerekçeye dayandırılmaktadır?
4. İmralı Cezaevi'ndeki bu keyfi uygulamalar hakkında herhangi bir hukuki girişimde bulunulmuş mudur? Bu yöndeki uygulamaların önlenmesi için Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları olacaktır?
5. İmralı Cezaevinde 2005 yılından bu yana CGTİK m. 59'a eklenen 4. fıkra hükmü uygulamasının Türkiye'de başka örneği var mıdır? Varsa hangi cezaevinde kime uygulanmıştır ya da uygulanmaktadır? Bakanlığınız İmralı'da ulusal ve uluslararası hukuk kurallarının uygulanması yönünde bir düzenleme yapacak mıdır?
6. Abdullah Öcalan'ın konumu ve sağlığı göz önüne alındığında kendisinin ev hapsine alınması konusunda Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır? Yoksa, bu konuda bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?
7. 4681 Sayılı Ceza İnfaz Kurumları Ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu'na göre İmralı Cezaevine bugüne kadar bir ziyaret yapılmış mıdır? Yapıldıysa hazırladığı bir rapor var mıdır? Ziyaret yapılmadıysa izleme kurulu oluşturarak ziyaret yapılmasını düşünüyor musunuz?
8. AİHM'e gönderilmek üzere hazırlamış olduğu savunmanın bir kısmının henüz AİHM'e ulaştırılmadığı kamuoyuna yansımıştır. Bu idari tasarrufun yasal gerekçesi nedir?